

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія технічного обслуговування авіаційної техніки

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни
«Пально – мастильні матеріали»
вибіркових компонент
освітньо - професійної програми першого (бакалаврського) рівня

Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів

за темою - Порядок приймання нафтопродуктів

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного коледжу
Протокол від 28.08.2023 р. № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні циклової комісії технічного обслуговування авіаційної
техніки, протокол від 28. 08. 2023 р. № 1

Розробник:

*1. Викладач циклової комісії технічного обслуговування авіаційної техніки,
спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Реута А. В.*

Рецензенти:

*1. Викладач циклової комісії аеронавігації Кременчуцького льотного
коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, к.т.н., с.н.с. Тягній В.Г.;*

*2. Завідувач кафедри технологій аеропортів Національного авіаційного
університету, доктор технічних наук, професор Тамаргазін О.А.*

План лекції:

1. Загальні положення приймання нафтопродуктів.
2. Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження залізничним транспортом
3. Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження водним транспортом.
4. Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження автомобільним транспортом.
5. Порядок приймання нафти під час надходження нафтопровідним транспортом.

Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті Основна література:

1. Паливно-мастильні матеріали та інші експлуатаційні матеріали. Навчально- методичний комплекс. І.М. Бендера, В.І. Дуганець, М.І.Кизима, та ін.. /за ред.. І.М. Бендера, В.І. Дуганця. – Кам'янець – Подільський: ФОП Сисин Я.І., 2016.- 420 с. Режим доступу: http://www.tsatu.edu.ua/tkm/wp-content/uploads/sites/11/144_posybynyk.pdf
2. Бойченко С. В., Іванов С. В., Бурлака В. Г. Моторні палива і масла для сучасної техніки: монографія. Київ: НАУ, 2015. 216 с. Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/38010>
3. Бойченко С. В., Спіркін В. Г. Вступ до хімотології палив та олив: навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2009. Ч.1. 236 с. Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/39106>
4. Моторні палива: властивості та якість [текст] підручник / Сергій Бойченко, Андрій Пушак, Петро Топільницький, Казимир Лейда; за заг. ред. проф. С. Бойченка. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 324 с. Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/39105>

Допоміжна література:

1. Карпинець А. П. Лекції з курсу «Використання експлуатаційних матеріалів та економія Пально-енергетичних ресурсів» : навч. посібник. Горлівка, 2014. 107 с. Режим доступу: <https://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/27470/2/%D0%92%D0%95%D0%9C%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf>
2. Чабанний В. Я., Магопєць С. О., Мажейка О. Й. Паливо-мастильні матеріали, технічні рідини та системи їх забезпечення: навч. посібн. Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2008. ч.1. 353 с. Режим

доступу: [https://library.kr.ua/wp-](https://library.kr.ua/wp-content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn1.pdf)

[content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn1.pdf](https://library.kr.ua/wp-content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn1.pdf)

3. Чабанний В. Я., Магопець С. О., Осипов І. М. Паливо-мастильні матеріали, технічні рідини та системи їх забезпечення : навч. посібн. Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2008. ч.2. 500 с. Режим доступу: [https://library.kr.ua/wp-](https://library.kr.ua/wp-content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn2.pdf)

[content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn2.pdf](https://library.kr.ua/wp-content/elib/chabannyi/Chabannyi_Pal_mast_Mater_kn2.pdf)

4. Сизова З.О. Конспект лекцій з дисципліни «Хімотологія» : навч. посібн. Харків, 2013. 83 с. Режим доступу: <https://docplayer.net/amp/111468418-Konspekt-lekciy-z-disciplini-himotologiya.html>

5. ГСТУ 320.00149943.007-97. Паливо для реактивних двигунів «РТ». [Чинний від 1997-06-15]. Держнафтогазпром України, 1997. 19 с. (Галузовий стандарт України).

6. ГСТУ 320.00149943.011-99. Паливо ТС-1 для реактивних двигунів. [Чинний від 1999-07-01]. Держнафтогазпром України, 1999. 27 с. (Галузовий стандарт України).

7. ДСТУ 4796:2007. Паливо авіаційне для газотурбінних двигунів ДЖЕТ А-1. [Чинний від 2007-10 -01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 8 с. (Національний стандарт України). Режим доступу: https://www.ksv.biz.ua/GOST/DSTY_ALL/DSTU2/dstu_4796-2007.pdf

8. ДСТУ 7687:2015. Бензини автомобільні євро. Технічні умови. [Чинний від 2016-01 -01]. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 15 с. (Національний стандарт України). Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=94717

9. ДСТУ 7688:2015. Паливо дизельне євро. Технічні умови. [Чинний від 2016-01 -01]. Київ : УкрНДНЦ, 2015. 15 с. (Національний стандарт України). Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=62099

10. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і в організаціях України. 2008 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0805-08#Text>

11. Наказ від 08.12.2016 № 662 Про затвердження Інструкції з контролю якості пально-мастильних матеріалів та спеціальних рідин у державній авіації України/ Верховна Рада України. Чинний від 17.02.2017. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0060-17#Text>

Текст лекції

1. Загальні положення приймання нафтопродуктів

Приймання нафти і нафтопродуктів за кількістю здійснюється відповідно до вимог цієї Інструкції та договорів постачання, купівлі-продажу тощо (далі - договір).

Забороняється здійснювати одночасно приймання та відпуск нафти і нафтопродукту з одного і того самого резервуара у випадках, коли за результатами вимірювань у резервуарах проводяться їх приймання та відпуск.

Границі відносної похибки вимірювань обумовлюються договором і не мають перевищувати значень, для методу вимірювання маси, що застосовується вантажовідправником та вантажоодержувачем.

У разі надходження вантажу в технічно справних цистернах зі справними пломбами вантажовідправника і виявлення в них під час приймання нафти і нафтопродуктів нестач, що перевищують норми природних втрат і границі відносної похибки методу вимірювання маси згідно з договором, спір стосовно відшкодування нестач вирішується в порядку, передбаченому відповідним договором та діючим законодавством України.

У разі, якщо під час приймання нафти і нафтопродуктів виявлені надлишки, які перевищують границі відносної похибки методу вимірювання маси згідно з договором, вантажовідправнику направляється повідомлення щодо оприбуткованих надлишків, якщо інше не передбачено умовами договору.

У разі приймання нафти або нафтопродуктів однієї марки, які надійшли маршрутом або групою цистерн, за нестачу приймається тільки та кількість, яка перевищує надлишки, визначені за різницею суми нестач і надлишків, установлених за кожною цистерною відповідно до акта приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП (далі - форма N 5-НП) (додаток 1).

Вантажовідправнику направляється повідомлення стосовно оприбуткованих надлишків у тому разі, якщо вони перевищують нестачі, визначені за різницею суми надлишків та нестач, установлених за кожною цистерною згідно з актом приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП.

Нестача нафти і нафтопродуктів у межах норм природних втрат, що виникла в процесі їх транспортування, покладається на вантажоодержувача, якщо інше не зазначено у відповідному договорі.

У разі, якщо в процесі приймання нафти або нафтопродуктів установлено, що вантаж надійшов з нестачею з вини транспортної організації, спір стосовно

відшкодування нестачі вирішується в порядку, передбаченому законодавством України.

2 Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження залізничним транспортом

Приймання нафти і нафтопродуктів може здійснюватись маршрутами, окремими партіями (від двох і більше цистерн) та окремими цистернами.

Маса нафти і нафтопродуктів визначається вантажоодержувачем у кожній цистерні.

Під час надходження залізничних цистерн вантажоодержувач до приймання нафти або нафтопродукту має перевірити:

- відповідність фактичного номера і типу залізничної цистерни номеру і типу, зазначених у накладній;
- технічний стан залізничної цистерни на наявність механічних ушкоджень (ум'ятин, тріщин), справність зливних пристроїв. У разі виявлення несправності цистерни, через яку можлива втрата вантажу, слід вимагати від адміністрації залізничної станції перевірки маси вантажу в цистерні, а в разі встановлення нестачі - складання технічного акта за встановленою формою;
- наявність і цілісність пломб запірно-пломбувальних пристроїв (далі - ЗПП) і відбитків на них, відповідність відбитків на пломбах відбиткам, які зазначено у перевізних документах;
- відповідність градуовальної таблиці на залізничну цистерну номеру залізничної цистерни.

Маса нафти або нафтопродукту визначається вантажоодержувачем спільно з представником залізниці в разі:

- надходження нафти або нафтопродукту в несправній цистерні;
- надходження нафти або нафтопродукту з несправною пломбою ЗПП чи без пломби ЗПП за наявності позначки в залізничній накладній, що вантаж прийнятий до перевезення під пломбою ЗПП;
- надходження нафти або нафтопродукту зі справною пломбою ЗПП, але з ознаками нестачі, виявленої за допомогою ЗВТ, без порушення ЗПП.

У разі виявлення нестачі нафти або нафтопродукту понад норми природних втрат або їх надлишків складається комерційний акт.

Комісійне приймання нафти або нафтопродукту за кількістю здійснюють уповноважені наказом керівника підприємства-вантажодержувача особи, які мають відповідну освіту, кваліфікацію та досвід роботи з питань визначення кількості нафти і нафтопродуктів у залізничних цистернах, на яких покладено відповідальність за дотримання правил приймання нафти і нафтопродуктів,

установлених цією Інструкцією та іншими нормативно-правовими актами та нормативними документами.

Комісійне приймання нафти і нафтопродуктів відбувається за участі представників охоронної організації, що супроводжували нафту або нафтопродукти (у разі, якщо згідно з відповідним договором вантаж супроводжується охоронною організацією).

За потреби до приймання нафти або нафтопродуктів можуть залучатись представники незалежної експертної організації, якщо її визначено у відповідному договорі.

Особи, які беруть участь у комісійному прийманні нафти і нафтопродуктів, повинні проходити відповідну підготовку з цих питань та періодичну перевірку знань згідно з порядком, установленим керівником підприємства.

Результати комісійного приймання нафти або нафтопродуктів оформлюються актом приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП, який складається одразу після приймання вантажу та затверджується керівництвом підприємства не пізніше наступного дня після його складання.

Акт приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП є підставою для оприбутковування нафти і нафтопродуктів у складському обліку та відображення на відповідних рахунках бухгалтерського обліку в підзвіт матеріально відповідальних осіб.

Результати приймання нафти або нафтопродуктів однієї марки, які надійшли маршрутами або групами цистерн (від двох і більше) за однією залізничною накладною, визначаються за абсолютною величиною з врахуванням різниці між сумою надлишків та нестач нафти і нафтопродуктів одного типу і однієї марки, установлених для кожної цистерни за актом приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП.

Якщо приймання відбувалось у вихідний або святковий день, акт приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП необхідно затвердити в перший робочий день після вихідного або святкового дня.

Акт приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП підписується особами, які брали участь у прийманні нафти або нафтопродуктів.

Акт приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП складається у двох примірниках. У разі подання претензії вантажовідправнику або залізниці акт приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП складається у трьох примірниках, при цьому обов'язковим є додання копії документа про виклик представника вантажовідправника для участі в прийманні нафти або нафтопродуктів.

Уся кількість нафти або нафтопродуктів, що надійшла на підприємство в залізничних цистернах, зазначається в журналі обліку надходження нафти і нафтопродуктів за формою N 6-НП (додаток 2), сторінки якого шнуруються, нумеруються і скріплюються печаткою та підписом керівника підприємства. Записи в журналі робляться на підставі відвантажувальних документів і актів приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП.

У разі встановлення нестачі нафти або нафтопродуктів з вини вантажовідправника, яка після списання природних втрат перевищує граничнодопустиме відхилення між результатами вимірювання маси нафти та нафтопродуктів вантажовідправником і вантажоодержувачем (якщо це обумовлено умовами договору), матеріально відповідальна особа припиняє їх приймання і негайно повідомляє про це керівника свого підприємства. При цьому матеріально відповідальна особа має забезпечити зберігання кількості одержаної нафти або нафтопродуктів, а також ужити заходів, що унеможливають погіршення їх якості. Одночасно з припиненням приймання вантажоодержувач зобов'язаний викликати представника вантажовідправника для участі в прийманні нафти або нафтопродуктів і складанні акта приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП, якщо інше не передбачено умовами договору.

У разі перебування вантажовідправника з вантажоодержувачем в одному населеному пункті представник вантажовідправника за викликом вантажоодержувача зобов'язаний прибути для участі в прийманні нафти або нафтопродуктів не пізніше наступного дня після отримання повідомлення, якщо в договорі не зазначено іншого строку.

Представник вантажовідправника, який перебуває з одержувачем у різних населених пунктах, зобов'язаний прибути не пізніше триденного строку після отримання повідомлення, за винятком випадків, коли для прибуття транспортом необхідно більше часу (у такому разі строк для прибуття дорівнює часу, необхідному для безпечного руху транспорту), якщо більший строк не обумовлено відповідним договором. Представник вантажовідправника зобов'язаний мати довіреність на право участі в прийманні нафти та/або нафтопродуктів за кількістю, що надійшла.

У добовий строк після отримання повідомлення вантажовідправник зобов'язаний повідомити вантажоодержувача про виїзд представника.

Вантажовідправник може уповноважити інших осіб на участь у прийманні нафти або нафтопродуктів за кількістю. У цьому разі на довірену особу видається довіреність.

У разі відсутності в добовий строк повідомлення про виїзд представника вантажовідправника приймання нафти або нафтопродуктів відбувається за

участю представника незалежної експертної організації, що обумовлено у відповідному договорі. У разі, якщо у відповідному договорі не було обумовлено незалежної експертної організації, приймання нафти та нафтопродуктів здійснюється самостійно.

Вантажоодержувач для приймання нафти та/або нафтопродуктів за кількістю створює комісію, до складу якої призначаються особи, які мають відповідну освіту, кваліфікацію та досвід роботи з питань порядку приймання та обліку нафти та/або нафтопродуктів.

Представнику, уповноваженому взяти участь у прийманні нафти та/або нафтопродуктів за кількістю, видається довіреність за підписом уповноваженої особи підприємства, скріплену гербовою печаткою підприємства.

- У довіреності обов'язково зазначається найменування, марка та кількість нафти або нафтопродуктів, які прийматиме вповноважений представник.

Довіреність надається голові комісії і після приймання нафти або нафтопродуктів зберігається разом з актом приймання нафти або нафтопродуктів за кількістю за формою N 5-НП на підприємстві, де зберігаються нафтопродукти.

3 Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження водним транспортом

Маса нафти і нафтопродуктів під час зливання з нафтоналивних суден визначається вантажоодержувачем згідно з вимірюваннями за береговими СВКН за наявності чинних градууювальних таблиць резервуарів, свідоцтв про повірку або атестацію ЗВТ, що використовуються для обліку.

Основною схемою обліку рекомендується застосовувати вузол обліку нафти або нафтопродуктів. У разі, якщо довжина берегових трубопроводів не перевищує двох кілометрів, резервним засобом вимірювання рекомендовано використовувати берегові резервуари.

Як резервний засіб вимірювання можуть використовуватись танки нафтоналивних суден за наявності чинних градууювальних таблиць і відомого значення суднового експериментального фактора (Vessel experience factor - VEF), який враховує відхилення повної місткості танкера від його розрахункового градуйованого значення за рахунок різних факторів (неточність градууювальних таблиць, наявність не видалених залишків, деформація танків тощо).

В окремих випадках за погодженням з територіальними органами Держспоживстандарту України допускається визначення кількості нафти і нафтопродуктів за вимірюванням у берегових резервуарах при довжині трубопроводу понад два кілометри.

Незалежно від довжини трубопроводу кількість нафти і нафтопродуктів, одержаних із суден, можна також визначати за допомогою об'ємних та масових лічильників.

Перед завантаженням (вивантаженням) танкера нафтою або нафтопродуктами необхідно визначити об'єм трубопроводу від берегового резервуара до суднового фланця. До і після завантаження/вивантаження танкера визначається маса нафти і нафтопродукту у трубопроводі. У разі зміни маси у трубопроводі різниця враховується під час складання коносаменту (акта приймання-здавання).

При цьому похибка визначення кількості нафти або нафтопродуктів засобами вимірювальної техніки має відповідати ГОСТ 26976. Похибка балансу при завантаженні/вивантаженні судна нафтою і нафтопродуктами не має перевищувати суми похибок основної і резервної схеми, що безпосередньо забезпечують облік.

Перед перекачуванням до резервуара в танках суден здійснюється вимірювання маси нафти або нафтопродуктів з відбиранням проб з них згідно з ДСТУ 4488. Відібрані проби опечатуються представниками пароплавства та підприємства і зберігаються на підприємстві протягом терміну, встановленого ДСТУ 4488.

Методи визначення маси нафти і нафтопродукту в пунктах завантаження і відвантаження мають бути рівноцінними. У разі визначення вантажовідправником маси нафти і нафтопродуктів за вимірюваннями в судні вантажоодержувач, крім вимірювань у судні, здійснює вимірювання прийнятої маси нафти або нафтопродукту в резервуарі.

Залишок нафти і нафтопродукту після зливання вимірюється у танках судна за присутності вантажоодержувача і представника пароплавства з оформленням відповідного акта.

Маса нафти і нафтопродуктів у берегових резервуарах і трубопроводах визначається до і після зливання.

Під час визначення маси нафти і нафтопродуктів у суднах вимірюються рівень і об'єм, а також температура і густина нафти або нафтопродукту в кожному танку судна аналогічно до вимірювань у резервуарі.

Якщо на шляху проходження нафтоналивного судна здійснюється перевалка, паузка (розвантаження і завантаження) або часткове здавання нафти і нафтопродукту у проміжних пунктах, тоді її оформлюють актом перевалки (розвантаження і навантаження) і роблять відмітку в накладній і дорожній відомості. Видача вантажу, що здійснюється за декількома коносаментами без поділу коносаментних партій за танками судна, має виконуватись з

урахуванням природних втрат під час транспортування, які мають поділятися пропорційно до кількості вантажу коносаментних партій.

Вантажоодержувач, що отримав нафту або нафтопродукт під час паузки, повідомляє у п'ятиденний строк про масу прийнятого вантажу вантажовідправнику і кінцевому вантажоодержувачу.

Після прибуття судна до кінцевого пункту призначення вантажоодержувач і представник пароплавства зобов'язані звірити загальну кількість зданої нафти або нафтопродукту в кожному пункті з масою, відвантаженою згідно з накладною вантажовідправника.

На вимогу вантажоодержувача заявлені до початку вивантаження нафта або нафтопродукти приймаються за участю пароплавства, якщо:

- нафта або нафтопродукти прибули в судні з пошкодженими вантажними відсіками або пломбами;
- нафта або нафтопродукти підігріваються до і протягом вивантаження за допомогою переносних систем або несправна суднова стаціонарна система підігрівання;
- якщо на шляху проходження нафтоналивного судна здійснювалася перевалка, паузка (розвантаження і завантаження) або часткове здавання нафти і нафтопродукту у проміжних пунктах;
- у пункті відправлення маса нафти і нафтопродуктів визначалась за участю пароплавства.

Після прибуття нафтоналивного судна до пункту призначення капітан (шкіпер) вручає представнику вантажоодержувача і пароплавства комплект перевізних документів.

До перевізних документів додаються паспорт якості нафти або нафтопродукту та сертифікат відповідності (у разі, якщо продукція підлягає обов'язковій сертифікації в Україні), а також проба, яка передавалася капітану, і проба вантажовідправника.

З прибуттям судна з нафтою або нафтопродуктом до пункту призначення адміністрація узгоджує з терміналом порту прибуття план розвантаження судна.

Представники підприємства і пароплавства:

- вимірюють рівень нафти або нафтопродукту (у судні та/або резервуарі);
- вимірюють рівень підтоварної води і визначають її масу;
- відбирають проби нафти або нафтопродукту з танків судна згідно з ДСТУ 4488;
- вимірюють температуру і густину нафти або нафтопродукту;
- визначають масу нафти або нафтопродукту.

У разі, якщо підтоварної води виявиться більше кількості, зазначеної у накладній, то з обводнених танків відбираються проби, які випробовуються окремо. За даними лабораторних випробувань цих проб визначається маса обводненої нафти або нафтопродукту в танках.

Під час бортового перевантаження нафти або нафтопродукту (з одного судна до іншого) проби відбираються із судна, що викачується, а подане під завантаження нафтоналивне судно має бути підготовлене відповідно до вимог ДСТУ 4454:2005 Нафта і нафтопродукти. Маркування, пакування, транспортування та зберігання (далі - ДСТУ 4454).

Якщо нафта або високов'язкі мазути вивантажуються після розігрівання "гострою парою" або з несправним паропроводом нафтоналивного судна, то їх якість визначається випробуванням проб, відібраних з резервуарів.

Якщо судно з нафтою або нафтопродуктом прибуло під вивантаження в аварійному, вантажостічному або водостічному стані, після бортової перевалки і паузки (розвантаження і завантаження), вимагає розігрівання нафти або нафтопродукту "гострою парою", то підприємство приймає нафту або нафтопродукт лише за вимірюваннями у резервуарах незалежно від того, яким методом визначалась маса нафти або нафтопродукту в пункті завантаження, про що пароплавству повідомляється до вивантаження.

Якщо нафта або нафтопродукти після викачування із судна або під час здавання з перевіркою маси і якості в резервуарах, виявляться нестандартними за вмістом води та механічних домішок і вимагатимуть відстоювання, то вимірювальний люк, усі крани і засувки пломбуються пломбами пароплавства на терміни відстоювання, наведені в таблиці 1.

За результатами приймання оформлюється акт приймання-здавання із записом у журналі надходження нафти або нафтопродукту.

За результатами перевезень за період навігації між пароплавством, вантажоодержувачем та вантажовідправником здійснюються сальдові розрахунки із зарахуванням до них суднорейсів, у яких маса перевезених нафти і нафтопродуктів визначалась за участю пароплавства (у разі паузки, вивантаження у декількох пунктах, наявності залишків у суднах).

Терміни відстоювання нафти і нафтопродуктів

Таблиця 1

Вид вантажу	Відстоювання нафтопродуктів у годинах	
	01.05 - 31.08	01.09 - 30.04
Світлі нафтопродукти	12	12

Дизельне паливо	24	30
Темні нафтопродукти, нафта	36	48
Оливи	48	48

Терміни проведення і закінчення сальдових розрахунків за період навігації устанавлюються за домовленістю сторін.

4 Порядок приймання нафти і нафтопродуктів під час надходження автомобільним транспортом.

Перевезення нафтопродуктів автомобільним транспортом здійснюється згідно з Правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, затвердженими наказом Мінтрансу України від 14 жовтня 1997 року N 363, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 20 лютого 1998 року за N 128/2568, та ГОСТ 27352-87 "Автотранспортные средства для заправки и транспортирования нефтепродуктов. Типы, параметры и общие технические требования".

З прибуттям нафтопродуктів до вантажоодержувача в автоцистерні перевіряється наявність і цілісність пломб, технічний стан автоцистерни, відповідність об'єму і густини нафтопродукту в автоцистерні об'єму і густині, зазначеним у товарно-транспортній накладній на відпуск нафтопродуктів (нафти) за формою N 1-ТТН (нафтопродукт) (далі ТТН) (додаток 3), відповідність найменування, марки і виду (залежно від масової частки сірки) нафтопродукту, зазначених у ТТН і паспорті якості на відвантажений нафтопродукт. Відповідність густини нафтопродукту під час відвантаження та приймання визначається після її приведення до температури 20°C відповідно до ГОСТ 3900.

Маса нафтопродукту в автоцистерні визначається зважуванням на автомобільних вагах або об'ємно-масовим методом.

Маса нафтопродуктів, розфасованих у тару, визначається зважуванням на вагах або за трафаретами на тарі (якщо нафтопродукти в заводській упаковці). Про прийнятий нафтопродукт матеріально відповідальна особа складає акт за своїм підписом, підписами водія та представника одержувача чи відправника із зазначенням їх прізвищ і посад.

5 Порядок приймання нафти під час надходження нафтопровідним транспортом.

Масу нетто нафти визначають як різницю маси брутто нафти і маси баласту.

Масу бруutto нафти вимірюють за допомогою СВКН із застосуванням потокових вимірювачів об'ємної витрати, потокових густиномірів, потокових обчислювачів витрат (об'ємно-масовий динамічний метод) або потоковими вимірювачами маси (масовий динамічний метод).

Границі допустимої відносної похибки методів вимірювань маси бруutto і нетто нафти не мають перевищувати значень, наведених у ГОСТ 26976.

Визначення вмісту води, хлористих солей і механічних домішок здійснюють за відібраними відповідно до вимог ДСТУ 4488 пробами згідно з ГОСТ 2477-65 "Нефть и нефтепродукты. Метод определения содержания воды", ГОСТ 21534 "Нефть. Методы определения содержания хлористых солей", ГОСТ 6370-83 "Нефть, нефтепродукты и присадки. Метод определения механических примесей".

Допускається їх визначення за допомогою потокових аналізаторів. Методики вимірювань вмісту води, хлористих солей і механічних домішок з використанням потокових аналізаторів мають бути атестовані в установленому порядку.

Випробування проб нафти здійснюється у випробувальній лабораторії сторони, що здає або приймає нафту. Випробувальна лабораторія визначається умовами договору постачання нафти.

На кожному СВКН власник зобов'язаний розробити інструкцію з експлуатації системи вимірювання кількості та показників якості нафти, яка затверджується керівниками сторін, що здають та приймають нафту.

У СВКН оброблення інформації від первинних ЗВТ та її метрологічні розрахунки виконуються поточним комп'ютером, результати вимірювань відображаються на дисплеї поточного комп'ютера, принтері і за наявності SKADA-системи персональним комп'ютером. Результати вимірювання об'єму і маси на СВКН заносять до журналу реєстрації результатів вимірювань СВКН за формою N 33-НП (додаток 4) або до оперативного листа, прочитуючи із зазначених засобів відображення інформації через проміжки часу, обумовлені в договорі постачання нафти, а також з кожною зупинкою і поновленням перекачування нафти.

На підставі записів у журналі реєстрації результатів вимірювань СВКН або в оперативному листі і в паспорті якості нафти оформлюють акт приймання-здавання нафти за формою N 34-НП (додаток 5). Паспорт якості, форма якого надана в Інструкції з контролювання якості нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України, Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 4 червня 2007 року N 271/121, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 4 липня 2007 року за N

762/14029, повинен бути заповнений згідно з її вимогами і є невід'ємною частиною акта приймання-здавання нафти.

Акт приймання-здавання нафти оформлюється з додаванням паспорта якості нафти в кількості примірників, установленій договором або іншою домовленістю між сторонами, які здають і приймають нафту.

У разі обліку нафти за допомогою масоміра графи 2 - 6, 8, 9, 11 акта приймання-здавання нафти за формою N 34-НП не заповнюються.

У разі оснащення СВКН SKADA-системою роздруковування документів, які є основними звітними документами, здійснюється за допомогою електронно-обчислювальної машини.

Посадові особи, відповідальні за приймання-здавання нафти, складання і підписання приймально-здавальних документів, призначаються наказами керівників сторін, які здають і приймають нафту.

Зразки підписів відповідальних осіб за приймання-здавання нафти зберігаються у бухгалтерських службах сторін, які здають і приймають нафту.